

Södra Åsums gamla kyrka

55.6507, 13.7021

Södra Åsums gamla kyrka uppfördes i så kallad romansk stil i slutet av 1100-talet, men det lär redan tidigare funnits en stavkyrka i närheten.

Tornet på västra sidan tillkom på 1400-talet och renoverades på 1760-talet. Det har också funnits ett vapenhus i söder.

I långhuset finns inga valv, och det var under tidig medeltid så de flesta kyrkor såg ut. Här finns det platta trätaket kvar i sitt omålade skick.

Folkmängden på orten fördubblades mellan 1869 och 1890 och församlingens kyrka blev för liten samtidigt som den var förfallen. Man beslutade därför att bygga en ny kyrka, och när denna invigdes 1902 stängdes Södra Åsums gamla kyrka. Men den verkar aldrig varit övergiven, och i protokoll från 1925 kan man se att man då beskrev den nya kyrkan som ful och man ville restaurera den gamla ödekyrkan - vilket man också gjorde med tiden. Kyrkan som återinvigdes 1946 är kulturminnesmärkt av Riksantikvarieämbetet, och används numera främst på sommaren och kring jul.

Kalkmålningarna i absiden är från kyrkans byggtid på 1100-talet, målade av en okänd bysantinsk mästare, föreställande Kristus tronande på en regnbåge. Runt Kristusgestalten ser vi de fyra evangelisterna. En mycket snarlik målning finns i ett kloster i Bourgogne i Frankrike, vilket visar att det troligen fanns kungsgårdar eller rika gods i närheten som beställde hit duktiga målare från kontinenten.

Målningarna i triumfbågen är utförda på 1300-talet av den så kallade Snårestadsmästaren, och på 1400-talet försågs valvet i koret med målningar av Everlövsmästaren.

Altaruppsatsen vid norra korväggen stod tidigare, fram till slutet av 1970-talet framför absidmålningen. Den är troligen gjord 1731 och köptes 1825 av friherre Charles Emil Ramel på Åsumsgården, som skänkte den till kyrkan.

I koret står en brudbänk daterad till 1723. Förr satt brudparet på denna bänk under högmässa och nattvard. På bänkens baksida står ord hämtade ur Tobits bok i Gamla testamentet: "Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud vare med eder och hjälpe eder tillhoppa och give sin välsignelse rikeliga över eder".

Bänkinredningen är från 1700-talet och är i stort sett i originalskick, även om bänksittsarna breddats. Längst fram finns en särskild bänk, kallad klockarestolen. Därifrån ledde klockaren sången innan det kyrkan fick sin orgel.

När den nya kyrkan byggdes flyttades predikstolen över dit, och i stället har Södra Åsums gamla kyrka på obestämd tid fått låna en predikstol från Tottarps församling. I predikstolen finns en liten bänk så inte prästen behöver stå hela tiden. Även den gamla kyrkklocka flyttades till den nya kyrkan, och klockan som hänger i tornet idag är en kopia skänkt av Lions Club i Sjöbo.

Gravstenarna i kyrkans golv är från 1500-talet. Gravstenen på den norra väggen är uppsatt för att hedra Pehr Billholm, som var den första läraren i Åsums skola.

Källor:

Webb: Sjöbo församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.